

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr 36. ANUL XIII.

Telegrafulu' ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditu'r'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditu'r'a. Pretiulu' prenumeratiu-
nei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiiu, in 9/21 Maiu 1865.

tru provincieile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 annu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu' cu litero
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Declaratiune,

prin care facu cunoscutu Preotimiei intregi române de relegea greco-resarităna din Eparchieile de pâna acum a Timisiorei si a Versietului: cum ca au gresitu toti acei Preoti, cari au inceputu a pomeni numele Meu in serviciuri bisericesci pe bas'a Cerculariului Meu dela Craciunulu anului trecut, de ore ce veri cine au potutu intelege de acolo: ca Eu inca n'amu priimitu iurisdictione mitropolitana, si ca Eu amu emisu acelu Cerculariu spre orientarea totorora, si amu disu intr'ensulu lamuritu, ca pâna la alta ordinaciune imperatésca toti Preotii si lumenii sa fia ascultatori de iurisdictionile bisericesci, de care s'au tinutu pâna'acum. Asiá dara, Iubitiloru! sa nu Me pomeniti pre Mine in rogaciuni, cá sa nu cadeti in vre-o nevoia nemeritata.

Adausulu acelu'a, ce era tiparitu in „Telegrafulu Român“ nr. 102. 1864 lânga Cerculariulu Meu, s'au referitu cátra Archidiecés'a Ardélului, cátra carea au fostu indreptatu acelu Cerculariu; insa in esemplarele Cerculariului Meu, care au fostu menite pentru Diecesele din Banatu, nu se cuprinde acelu adausu, pentrucu nici era scopulu Meu acelu'a, cá se Ve provocu, sa Me pomeniti in rogaciuni in locul Archiereiloru Vostri Serbi.

Simtu Eu, iubitiloru! necesurile Vostre, cáci acelea sunt si ale Mele, si Ve rogu, sa le portámu inca unu tempu scurtu acelea cu resignatiune, cá apoi sa Ne mangaiámu si mai pe deplinu.

Sabiiu in 1 Maiu 1865.

Andrieu Baronu de Siagun'a m. p.

Archi-Episcopu si Mitropolitu.

Dela Senatulu imperialu.

Vomu trece repede preste sedintiele urmatore acum ale casei ablegatiloru, cá sa venimu celu putinu in nr. celu mai de aprópe la sedintiele cele de atát'a importantia pentru noi, in care s'a tractatu cestiunea drumului feratu transsilvanu.

In sedinti'a din 17/29 Aprile, dupace la propunerea Dr. Berger ablegatii se radica depre scaune si manifestéza condorerea loru pentru uciderea lui Lincoln, se urméza obiectulu, ce e la ordine: bugetulu ministeriului de statu. O discussiune mai viua se nasce numai la desbaterea asupr'a fondului de dispositiune, a acelu fondu, din care se ajutorau jurnalele oficióse si semioficióse, precum si la casuri anumite foi esterne etc. Aici regimulu ceruse 500,000, comitetulu finantiaru incuviintiá 200,000 f. Cav. Tschabuschnigg se declara cu totulu contr'a acestui fondu si propune, a nu se incuviintiá pentru elu nici unu cruceriu. Dr. Berger apera propunerea comitetului, a se incuviintiá 200,000 f.; si dupace mai vorbescu Kromer si Toman in favórea fondului disponibilu, ear Dr. Herbst contr'a lui; in fine dupace Szabel propune summa de 400,000 f., la votare propunerea lui Szabel remâne in minoritate de 66 contr'a 79 voturi, ear propunerea comitetului se priimesce, si asiá s'au incuviintiatu pentru acestu fondu 200,000 f. Cu acést'a totdeodata s'a datu ministeriului actualu unu votu de neincredere, cu atát'a mai vertosu, cáci si ministrulu de statu, cav. de Schmerling se invoie cu propunerea lui Szabel, a se acordá celu putinu 400,000 f.

In sedinti'a din 19 Aprile (1 Maiu) se dá cuventu Br. Hock, pentru de a referi asupr'a tractatului comercialu incheiatu intre Austri'a cu Prussi'a si cu reuniunea vamala germana (Deutscher Zollverein). Tractatulu se dá unui comitetu pentru preconsultare si reportare. Apoi se statoresce bugetulu oficiiloru de controlu, mai totu dupa propunerile comitetului finantiaru.

Sedintiele din 20, 21, 22, 23 si 24 Aprile (2-6 Maiu c. n.) au fostu consacrate desbaterei asupr'a bugetului militariu.

De cea mai mare importantia au fostu aici raportulu referintelui Dr. Giskra, care in sedinti'a d'antáiu a duratu 3 ore, in sedinti'a a dou'a 2 ore si in sedinti'a a cincea un'a ora, cu totulu dar 6 ore. Regimulu ceruse pe anulu 1865 in sume rotunde 91. mill. spese ordinare, 14 mill. spese extraordinarie, cu totulu dar 105 mill., din cari abstragendu-se acoperirea de 9 mill., mai remaneau a se dá din finantiele statului 97.700,000 f. Cuventulu lui Giskr'a, care au petransu prin tóte specialitátile armatei si a privitu obiectulu din tóte punctele de vedere cu o perspicuitate, scrupulositate si elocintia admirabila, a fostu priimitu cu mare aplausu din tóte pârtile. Spatiulu nu ne iérta a intrá aici mai adâncu in cuventulu acest'a; de aceea vomu adauge numai atát'a, ca propunerile comitetului finantiaru sunt pe scurtu urmatorele:

1) ministeriului de resbelu se acóda pe an. adm. 1865 summa de 89,982,772 fl.;

2) acoperirea din veniturile lui proprie se statoresce cu 10,432,227 fl.;

3) distribuirea speselor ordinare si extraordinarie se lasa in dispositiunea regimului, insa spesele ordinare la pensionisti si disponibili se acóda de aici incolo numai cá spese extraordinarie;

4) se recomanda regimului a modificá normele de pensunare si avantiamentu.

In fine in sedinti'a a cincea, dupace ministrulu de resbelu facuse concessiune cu 11 milliône, mai cu séma in statulu straordinariu, obiectulu acest'a, unulu din cele mai momentóse din tóte afacerile imperiului nostru, se terminá in sedinti'a din 6 Maiu cu priimirea propuneriloru comitetului.

Serbatórea lui Dante.

Maréti'a serbatóre, ce o prepará Itali'a celui mai mare alu seu poetu acum dupa 600 ani dela nascerea lui, se serbá la Florenti'a, cetatea floriloru si astadi capital'a Italiei, in 14, 15 si 16 Maiu c. n. Cele mai de frunte trasuri din programulu acestei serbatori - de se va fi urmatu intocmai dupa ele - suntu cele urmatore:

In 14 Maiu se facu inaugurarea maretiei statue a lui Dante, modelata si lucrata de Enericu Pozzi. Tóte deputatiunile venite a participá la gloriós'a serbatóre, cu flamurele si insigneile cetátiloru loru in frunte, trecura cu musica prin stradele principale ale cetátii, apoi conduse de gard'a natiunala, luara locu pe tribunele, ce se infintiasera spre scopulu acest'a in piati'a „della Santa-Croce“ (Sânt'a Cruce). In fati'a acestei adunári stralucite se descoperi statu'a, notariulu Florentiei notá actulu solenelu, si profesorulu de retorica, Parintele Giuliani, tinu unu scurtu cuventu festivu. Dupa amédi urmá o serbatóre populara pe suav'a promenada a Cascinei, apoi excursiuni pe riulu Arno si unu circu. Sér'a cetatea fu iluminata pomposu, musice cantara la mai multe locuri, in piati'a Sântei cruci, de aici inainte piati'a lui Dante, se cantara coruri pentru glorificarea nemoritoriului poetu.

A dou'a di urmá o academia mare musicala cu simfonii si coruri privitóre la serbatórea dilei. Dupa amédi se facura alergaturi de cai cu premie, sér'a o academia musicala, la carea avura intrare numai deputatiunile straine.

A treia di tinu academi'a „della Crusca“ o adunare extraordinaria, in carea se glorificá printr'unu cuventu memori'a poetului. Mai multe reuniuni impartasira daruri in piati'a Sântei Cruci, ear printre acestea erau inretiesate mai multe espositiuni de flori, de lueruri artistice, de manuscrite etc., in fine sér'a unu balu pomposu incheia festivitatile.

Intre numerósele daruri interne si esterne merita a se numerá cu deosebire dóue: 1) o colectiune de tractate, scrise de mai multi literati italieni asupr'a lui Dante si a opuriloru lui; eda-

ta de Cellini. 2) o colecțiune de tractate asupra lui Dante scrise de literati neitalieni, care colecțiune în modulu acest'a reprezenta unu felu de devotțiune a tuturor popóreloru europene înainte marelui geniu alu poetului italianu. Englesii voru fi reprezentați prin Tennison, Germanii prin Herwegh, Francesii prin Victoru Hugo, Magiarii prin Aranyi și Tóldy etc. Fiacare tractatu este scrisu în limb'a lui propriu și însoțitu de traducțiunea italiana.

Comitetulu festivității împartasi daruri tuturor parinților seraci, cari au copii prin scólele comunale.

Steagurile și insignele deputațiilor straine rămân proprietatea cetății Florenti'a și se voru pastrá într'unu localu anumitu spre suveniru eternu. Concursulu óspetiloru se crede ca va fi imensu. Singur'a ambasad'a italiana din Londra deduse la 17,000 paspórtu.

Dupa scirile mai nóue regele Victoru Emmanuilu inca a luat parte la serbatórea natiunala, carea în adevéru a fostu maretia.

Bibliografia.

Tint'a, cátra carea trebuie sa nesuiésca fiacare, este perfectiunarea. Dela acést'a atárna bunastarea unui omu singuraticu séu a unei societăți întregi; chame-se societatea acést'a familia, chame-se natiune séu statu. Omulu dara și cá particulariu și ca parte a unui cuprinsu mai mare si-va adaugé fericirea sea nisuiundu cátra tint'a amintita.

Adevérule acest'a au fostu și conducatoriulu sinodului bis. gr. or. din an. 1850, candu prin § 17 au încercatu amu díce a formá cristalisatiunea cea d'antáiu de unu sistemu scolasticu, care sa servésca de mijlocu cátra perfectiunarea nóstra. De atunci încóce au începutu successivu a resári în mai multe párti institute de crescere sub privilegiarea Inspectoratului supremu, a cărui devisa este: „Înainte!“ În ori care ramu de viétia nu este tempu statianariu, ci séu progressu, séu regressu, pentruca standu cine-va în locu rămâne eo ipso inapoi. Au cautatu dara cá și în viétii'a scóleloru nóstre sa se faca propasári, sa nu remanemu statianari, pelânga hotariile §lui 17 din sinodulu an. 1850.

Dar nu numai institutele de crescere suntu care concurgu la perfectiunarea unui poporu, ci mai suntu de lipsa și alte mijlóce, și noi nu putem negá, ca acel'a, carele conduce suprem'a inspectiune scolara, au fostu, carele au luat initiativ'a și au dusu și la indeplinire unele din aceste mijlóce. Cúgetámu aici între altele, la întemeierea tipografiei nóstre, carea ne înlesnesce cártile nóstre scolare și bisericesci, abstragendu dela celelalte scopuri maretie ce le are.

Nu suntemu de acei'a, cari sa nu recunóscemu, ca inca este destulu de facutu în viitoriu pe terenulu de care e vorb'a, dar nici de acei'a, cari sa putem ignorá ceea ce s'au facutu și se face, și în fine nici de acei'a, cari sa nu cunóscemu și greutățile ce obvinu la înaintarea unui poporu. De aceea cá observatori credinciosi nu putem trece cu nepasare preste periodulu din urma alu vietiei nóstre scolastice, întielegemu periodulu dela 1862 încóce. În an. 1862 (17 Sept.) adeca se dá unu sboru nou causei scolare necrutiate de schimbările provenite în urm'a diplomei din 20 Octobre prin unu cerculariu emisu cátra inspectorii districtuali scolari, prin care le împartasiesce suprem'a inspectiune o instructiune pentru invetiatorii de scóle normale, capitale și elementari din districtele densiloru, cá „invetiatorii sa póta duce cu sporu mai bunu chiamarea loru și a reversá într'u o mesura mai mare radiele luminárei natiunale.“ Totu în acestu cerculariu se promite de cátra supremulu Inspectoratu tramitarea de comisari scolari prin diecesa, cari tînendu conferintie cu invetiatorii, prin schimbare de idei sa afle scaderile ce s'aru gasi în totu cuprinsulu afaceriloru scolari și modulu de îndreptarea acelor scaderi, însa moduri acomodate împregiuráriloru nóstre. Promissiunea s'au facutu trupu séu adevéru, cáci cerculariulu din 1 Maiu 1863 și conferintiele, ce s'au urmatu comitate de instructiunile trebuincióse, o adevérescu acést'a din destulu.

Care sa ne fia scopulu amintirii acestoru lucruri cunoscute de toti, séu déca nu, de cei mai multi cetitori ai acestui diuariu? E o lege psihologica, ca reproductiunea în omu numai atunci este mai chiara și mai sincera, candu ideile ce le dobândimu ni le însusímu în sírulu loru istoricu. Judecat'a nóstra numai atunci va fi mai drépta, candu le avemu dinaintea ochiloru asiá dupa cum au urmatu, dar nu candu avemu numai franturi înainte mintiei nóstre. Este de lipsa dar cá aceste sa le revocámu memoriei publicului, cá în tipulu acest'a sa póta deveni judecatoriu nepartialu.

Precum ne dovedesce brosiur'a ce o avemu înainte-ne Inspectoratulu supremu alu scóleloru nóstre au completatu și ide'a acést'a și au înlesnit în modulu acest'a o via rechiamare în memoria, de tóte cele ce s'au întemplat pe terenulu

scolasticu în favórea radicárei scóleloru dela 1862 încóce. Acei, cari dorescu a cunósce activitatea din acestu tempu, potu de acolo cunósce sirguinti'a Inspectoratului supremu, dar potu cunósce și spiritulu, de care e însufletita invetiatorimea nóstra reprezentata prin alesii comisari. Ea si-esprima aceea ce simte, și cátra ce nisuieste, în cuvéntările sele tînute în ocașiunile deschiderei siedintiloru sele.

Nu voimu sa paremu înainte cuiv'a cimbalu resunatoriu, și de aceea în tóta modesti'a recomandámu la toti barbatii de scóla, fia invetiatori, fia Preoti, acést'a carte, care este începutulu lantiului visibilu alu vietiei nóstre scolare. Ba noi amu îndrasni o a recomandá tuturor, cari arata interesu cátu de micu causei scolare, din causele mai susu memorate. — Din lucruri mici se facu mari, — Rom'a nu s'a ziditu într'o di—suntu nisce proverbe, care de o parte ne voru departá ori ce prejudeție la luarea amintitei brosiuri în mânia, de alt'a ne potu invetiá a apretiiu totu ce se întempla pentru desvoltarea și perfectiunarea nóstra. . . . Ne intrerumpemu dicendu, ca ghindea e mica și ne însemnata la vedere, însa din ea, déca cade în pamentu bunu, se desvóltá stegeriulu celu înaltu, frumosu și puternicu. ☺

Brasiovu 1/13 Maiu 1865. Portiunea canonica pentru preotimea din Brasiovu amesuratu Cerculariulu Incl. Universității din Sabiiu dto 22 Maiu Nr. 505/1862. tandem aliquando veni la executiune. Comunitatea a jertfitu vr'o 15 holde de pamentu, care nu sciu de siguru, voru dá venitu anualu 50 f., di cinci dieci florini. Multu s'a dísu în acestu jurnalulu despre executiunea hotaririi Incl. Universității. S'a scrisu despre acést'a în nrii „Tel. Rom.“ nr. 79 1862. și 23 din an. 1864. și alta data, dar totu de prisosu. De aceea aru trebui sa tacemu, decátu n'ai în catráu, ca prin împartásire se mai alina încátu-va dorerea.

În an. 1862 s'a fostu imbiatu Biserici'a sântului Nicolae cá materia cu portiunea de susu, DD. Protopopi cu respectivii eii preoti au refusat, aretandu, ca aceea nu e materia, cáci n'are filii, și asiá tóte bisericile din Brasiovu suntu asemenea, adeca déca le place a le numi matere, apoi suntu 5. matere cu 9 preoti. DD. Protopopi au fostu luatú însisi asupra-si împintenarea causei de dotatiunei amesuratu Cerculariulu Esc. Sele P. Mitropolitu din an. 1862. — Într'adeveru s'au facutu multe cereri, cari s'au subscrisu de toti preotii spre o executare cuvenita portiunei canonice. S'a fostu facutu o chartia colectiva, dar aceea, neumblandu nimenea dupa ea, a jacutu mai 3 ani la Magistratu, fára cá sa vina vr'unu resultatu la ea. Ea s'a fostu facutu cu scopu, cá de-si vomu capetá negativu de aici, sa avemu ce-va la mânia cá sa putemu apelá. Destulu ca ape-lare acum nu mai trebuie, pentruca biseric'a sântului Nicolae cá materia a priimitu 15. holde, apoi de celelalte biserici mai véda cine va vedé! *) —

Varietăți și noutăți de di.

(Scriere noua periodica romanésca.) Anunciámu cu placere esirea unei nóue scrieri periodice române, cu numele „FAMILPA, fôia enciclopedica și beletristica cu ilustratiuni“, ce va ési în Pest'a sub redactiunea dlui Iosifu Vulcanu, Redactorelui „Umoristului“. Numerulu 1. a si aparutu și se recomanda fôrte bine. Acel'a cuprinde: Schitia biografica din viétii'a dlui Nicolau Zsig'a, cunoscutului mecenat alu tinerimei române, cu portretulu aceli'a, — Trilogia elenica, trei poesii de Aaronu Denusianu, — Caderea Timisiane, novela istorica de Iuliu G. R. Z. E. S. C. U., — Eroin'a de la Gaet'a, de G. Baritiu, — Tabl'a lui Traianu, cu ilustratiune, — Panteulu de pe tempulu Imperatoriloru romani, cu ilustratiune, — Capitoliulu de Washington, cu ilustratiune, — Columb'a, romanu de Aless. Dumas, — Despre amóre, — Modele de brodaria (Stickerei), Revista sociala, — Ce e nou? — Literatura și arte, — Din strainatate, — Gacitura numerica, — Post'a redactiunei. Ear pe cupert'a foi suntu tiparite câte-va corespundintie, apoi indegetári pentru cultivarea gradineloru și pentru económe. — Scrierea ese de 3 ori pe luna, în 5, 15 și 25 dupa calendariulu vechiu, continendu fiacare numeru câte 2 côle. Pretiulu scrierei e pentru Austri'a pe Iuniu-Septembre 2 f., pe Iuniu-Decembre 3 f. 50 xr.; pentru Romani'a pe Iuniu-Decembre 1 galbinu. Cancellari'a Redactiunei: Strát'a lui Leopoldu Nr. 18 în Pest'a. — Urámu scrierei celei pline de sperantia celu mai salutaru successu. —

Din Fôia societății pentru literatur'a și cultur'a româna în Bucovina a esitu în 1 Maiu c. n. și nr. 5. Mai multu în nr. urmatoriu.

June le pictor românu, d. Popescu, din Banatu, cunoscutu publicului între altele prin tabloulu deputatiloru români dela diet'a din Pest'a din a. 1861, se afla calatorindu spre Itali'a, patri'a picturei, pentru perfectiunarea sea. I urámu și noi cu „Famili'a“, ce comunica acést'a buna noutate, cá din acést'a calatoria sa se întórne cá albin'a de pe câmpulu cu flori. —

*) Dupa parerea nóstra nenormativa erórea nu e, ca s'au priimitu de asta data și 15 holde, ci aceea, ca putinulu nu s'au împartitu între toti parochii din Brasiovu și preste totu ca s'a frântu solidaritatea. Red.)

Priviri asupra istoriografiei române.

(Continuare și capetu din nr. premergatoriu.)

Préluminatul d. Papiu Ilarianu, reproducendu din manuscrise sau tiparitate raritate, documente sau naratiuni scrise în grecesce, latinesce, nemtiesce, unguresce etc. le insocesce de traduceri literali în romanesce, aceea ce-i vine mai ușor de ore ce-i sunt familiare cele mai multe limbi culte ale Europei. Atunci cândă această întră adeveru pretioasă colecțiune va ajunge la alu siéselea volume, atunci voru fi materiale de ajunsu spre a scrie o istoria a Romaniei mai întinsa și documentala, asiă precum o cere progressulu actualu alu sciintieloru istorice.

Impulsulu datu acestoru studie produse Istori'a Câmpulungului a destinsului poetu C. D. Aricescu, monografia plină de merit, lucrata după manuscrise descoperite în monastirile Cozi'a și Sierbanescii, în două volume; și Compendiu de Istori'a Transsilvaniei de d. I. V. Rusu (Săbiu 1864); și traducțiunile domnului G. Sion facute din grăcamoderna a operei lui Dionisie Fotino (edita în Viena la 1818) Istori'a generală a Daciei sau a Transsilvaniei, țierei muntenesci și a Moldovei (Bucuresci 1860), și a Istoriei Țierei românești de frații Tunusli (Bucuresci 1863). Ambele aceste istorie prezintă o multime de evenimente reu cunoscute.

În fine, voi memoră frumosă Istori'a a Românilor sub Michailu Vitězulu, opera postumă a aceluia ingeniului potinte, care fu numitulă de N. Balcescu. Ea fu publicată părți-părți în admirabilă „Revist'a română”, care eșiă pe tota lună în Bucuresci la 1861, 62 și 63. Asta lungă biografia se numără între cele mai frumoase proze scrise în limbă română. Voi încheia această dare de seamă indicându unu pre bunu compendiu istoricu alu desu numitului Domnu professoru Treb. Laurianu. Eata-i titlul: Istori'a Românilor din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre. (Bucuresci 1862); și importantă publicatiune oficială, din care eși, de suntă acum trei-dieci zile, primul volume cu titlul Archiv'a istorică a Romaniei, care e o colecțiune de documente din timpurile cele mai vechi până la 1800. Acestu jumătate volume conține vr'o 300 documente.

Aru fi neapărată că bibliotecile universităților italiene, celu puțin ale celor mai mari, sa-si castige aceste cărți, căci pentru particulari aru costă pre multu. Opere, care ne facu cunoscute faptele, peripetiele și adversitățile unui popor, care nu e străinu de noi, ci totu de unu sânge și mai de aceeași limbă cu a noastră: aceea ce cândă n'aru fi probatu din istoria, aru fi de ajunsu a o dovedi cu uniformitatea numelui, cu care suntemu numiti de către națiunile străine noi și ei. Și întră adeveru, Polonulu chiama pre Italianu Wloch, pre Românul Woloch; Boemulu, pre Italianu Wlach, pre Românul Walach; Magiarulu chiama Olasz pre Italianu, Oláh pre Românul. Și aci voi însemnă parerea aceloră, cari credu cum că numirile Welsch, cu care Nemții chiama pre Italianu, Valloane, Valiese, Gallese, Gallezo și până și numirea de Belga, sunt de aceeași origine; însă, spre nenorocire, bibliotecile universităților noastre departe de a se poté învârti cu cărți, în lipsă în care se afla tôte, fără vr'o excepțiune, dăra de aci înainte nu voru fi în stare d'a plăti macaru continuatiunea operelor ce urmăza a se tipări, și la care începuseră a se abonă, pentru ca onor. ministru Natoli nu gasi altu chipu de a face economia în bugetulu instructiunei publice, decâtă facendu mari reduceri în sumele anuale destinate pentru cumpărare de cărți. Asiă d. e., pentru bibliotecile din Pis'a, unde suntă siésedieci și optu de professori, acum suntă destinate numai 4590 livre, și vai, deca va fi trebuința de vr'o reparațiune..... În Turinu summ'a acordată va fi cheltuită tóta pentru stipendie, pentru încălzirea și luminarea salilor de lectură.

O! deca onor. Natoli aru fi consideratu acea mare sentință a lui Augustin Thierry, că adică interesele sciintiei și tinu de interesele cele mai naționale, de buna seamă aru fi facutu economia în alte ramuri. Mai multu de câtă întinderea teritoriulu și numărulu ostiloru, progressulu sciintificu și literariu e de o mai mare importantă pentru națiune. Pentru aceea Belgia sta d'asupra Rusiei celei nemărginite. Confederațiunea germană nu e, nici poté fi, cucărită; dăra cu tôte acestea, câtă tempu Nemții voru avé primatul în sciintia, ei voru exercită o influență în lume; în Germania însă, principii cei mici nu facu economia asupra banului bibliotecelor publice; ei, din contra, cândă se prezenta ocaziunea de cumpărături importante, le asemnă fonduri extraordinare. Eara noi vomu merge îndereptu, în cunoscință, și vomu scapeta din acea faima de eruditi, ce o castigăra

strabunii nostri, cândă în secululu XV reinviăra studiile clasice în Europă.

Principatele române unite.

După cum spuserăm în numărulu din urmă, Domnitorulu în 30 Aprilu năptea a sositu din escursiunea sa la Moldovă în capitală. „Tromp. Carp.” speră, că cu întorcerea M. Sele se va îndoi energia direcțiilor publice pentru executarea legii rurale.

Acelasi diuăriune anunțată totdeodată și sosirea și reîntrăirea în postul său a ministrului de externe d. Balanescu, precum și reîntorcerea dela Viena a agintelui și consulei generalu austriacu Br. Eder.

Inn. Loru imperiale răscesci Principele Michailu și Marea Ducesă Olgă au trecut în calatoriă loră spre Viena în 1 Maiu prin Craiova. Guvernulu român, luându scire despre calatoriă acestă, deduse ordinu autorităților locale din Galați, Brailă și Giurgiu, a da înălților passageri onorile cuvenite; ear generalulu Manu, ministru de resbelu, avu ordinu a merge la Giurgiu, pentru de a complimentă pre înalții oșpeti în numele Domnitorului.

„Monit. ofic.” publica denumirea de prefecti, a d. Grigoriu Rossetti în județiulu Neamțu, și a d. Panaiotu Mangirofu în județiulu Suceavă, după ce din aceste posturi se destituiseră dd. Dimitriu Georgiade și Ioann Greceanu pentru lipsă de activitate la executarea legii rurale. Totu „Monitoriulu oficial” publica, că la cercetarea cassei generale în județiulu Dolj s'au aflat deficitu de 1,842,630 lei. Cassierulu G. Olanescu îndată s'a destituit, s'a datu în judecată, și tóta averea lui, mobilă și imobilă, s'a pus sub sechestru.

„Presse-i” de Viena se scrie din Parisu, că conferințele din Constantinopol nu se ocupa cu jurisdicțiunea consulilor străini în principate, ci numai și numai cu cestiunea monastirilor, ear capitulațiunile acelea au fostu numai obiectulu unor convorbiri private ale consulilor. Noi încă dela ivirea cea d'antăiu a acelei faime nu i amu atribuit însemnată serioasă, și aru și fi cu totulu perversu, că pe unu abusu învechit sa se cercă întemeierea unui usu nou.

După cum se scrie unui jurnal germanu din Bucuresci, ministrulu presedinte d. Bosianu, cu privire la starea cea critică financiară a țierei, staruiesce a se face mari reduțiuni în statulu armatei, și este resolutu a-si da dimisiunea, deca propunerile lui nu s'aru primi.

Câtă este de fragilă încă libertatea presei în principate, dar iarasi câtă de puțin se știu folosi unele diuărie de ea, și câtă de dreptu avurăm noi, cândă diseram și dicem neconținut, că nimicu nu se pare asiă greu diuăriilor de dincolo, că moderatiunea vine a constată „Tromp. Carpatilor” prin novelă următoare:

„Aflăm cu machire, că ministerulu d-lui Bosianu nu s'a potutu aperi multu tempu d'a suprima unu diuăriu. Citim în „Monitoriulu oficial” de alaltieri suprimarea diuăriului „Conștiința Națională”; și ne machim, nu atâtă pentru că s'a supressu unu diuăriu, și negresitu liberale în felulu său, nu atâtă pentru că joacă ursulu prin vecini, precum se dice; dar pentru că, după cum aflăm, membrii comisiunei mixte aru fi scosu din raportulu comisiunei către Domnitoriu cererea libertății presei, și că această scôtere aru fi motivată de licența diuăriului supressu.”

Noi consimțim în privința acestă pe deplin cu ceea ce dice d. Vaillant în Reformă nr. 19:

„Amu citim articolulu „Conștiinței naționale” care a motivatu nu numai suprimarea acestui diuăriu, dar chiar libertatea presei. Suntemu îndoiți machini, pentru că ne temem mai puțin de o ostilitate indirectă, decâtă de o lingusire mârșia.

Și noi ne credem omulu progressulu că ori care altulu, dar nu-lu confundăm cu o saritură și cu un saltu periculosu. Nu confundăm realitatea, pe care o potemu atinge, cu idealulu care nu-lu vomu atinge nici odată. Pentru acestu cuventu, n'am aprobatu nici odată tactică „Conștiinței naționale”. Opozițiunea ei tacită ni-a parutu mai multă vătămătoare decâtă folositoare progressulu, pentru că, prin tăcerea ei afectată, ea nu-lu ajută întră nimicu. Ni-amu întrebatu chiaru, pentru ce a cerutu sa apară, de ore ce eră decisa că sa se abțină. Credeam că eră de datoriu ei de a luă parte precătu potea mai multă la critică actelor private și publice. Voiamu sa o facem sa întielege, că critică este unu esamenu justu, care arată de o potrivă binele și răul actelor și operelor: că acestu esamenu poté sa se facă fără pasiune, fără ură, fără ostilitate, cu singurul scopu de a lumina și a da consiliu, cu pericolulu chiaru de a nu fi nici ascultat, nici întielesu: și că prin urmăre a nu areta decâtă

reulu, nu este a critică, ci a-lu luă în risu; a nu vedea decât numai reulu pretotindeni și nicăiri binele, este a nega progresulu; ca a-lu afirmă prin tăcerea disprețului, în locu de a areta remediulu, este o dovada de slabiciune de inimă, sau de lipsa de tactu și esperiență. —

D. Romulus Scribanu, fostu secretaru alu societății internaționale latine din Turinu, reintorcendu-se în patria, publică în „Reform'a” actulu dimisiunei sele, din care vedemu ca densulu a lucratu în acea societate pentru două idei considerabile: un'a că sa se colonizeze Bessarabi'a de mediadi cu Italiani, alt'a că între Romani'a și Itali'a sa se încheie unu tratatu comercialu. Dlu Scribanu promite a răspândi aceste idei de aici încolo și pe țărmurile Dunării. —

Diariulu „Reform'a” în numărulu seu 19, ne face onorea nemeritata a pune numele diariului nostru în urm'a unui pasaj, care ne este strainu. Ori câtu ne bucurăm, când diariile de dincolo iau câte o notiță și din fôia noastră, după ce neasemenatu mai multu luăm noi dintru ale lor, totuși n'am potutu trece cu tăcerea această eror, că nu cumva sa ni se impute, ca tacemu la o atribuire nemeritata.

Prospectu politicu.

Telegrafulu de preste mare aduce necurmatu scriu despre aflarea lui Napoleonu în Algeriu. Priimirea imperatului în toate părțile se dice ca e entusiastică; vomu vedea, dacă imperatulu va justifică acestu entusiamu prin introducerea de institutii salutare în favoarea indigenilor, ori dacă proclamatiunile, cuventările și promisiunile lui voru remane numai aceea ce sunt astăzi — vorbe frumoșe. —

Avemu dinainte-ne cunoscutulu rescriptu alu imperatului rusescu, prin care generalulu Murawiew se elibera de guvernarea provinciilor apusene și se radica la rang de comite. Rescriptulu e unu documentu de însemnatate istorică; căci constată odată aceea, ca revolt'a Polonilor a fostu perfida, ear a două constată, ca portarea generalului a corespunsu deplinu a acceptărilor imperatului. Abstragendu dela maguliile, ce le face imperatulu vechiului și devotului seu servu, actulu acest'a de sigur nu e calificatu, de a face onore renumelui imperatului Alessandru.

Scirile din Itali'a despre negociațiunile între Turinu și Rom'a sunt prea nesigure, decât sa se pōta cuprinde în cuvinte rezolute. Atât'a e sigur, ca partidele mai extreme italiene sunt intaritate infricosiatu asup'r'a regelui, căci va sa faca Romei concessiuni. Într'aceea fôia „Avvenire” din Florență dice, ca lucrurile stau astăzi așa: Pap'a dă regelui Victoru Emanuilu și descendentilor lui tota Itali'a cu Rom'a cu totu că feudu, cu condițiunea aceea, ca dinasti'a Savoia sa restituie toate monastirile, sa plinesca toate scaunele arhiepiscopesci, sa respecte avere bisericească și sa apere pentru totdeun'a religiunea catolică în totu imperiulu. O fôia clericală din Itali'a dice: D. Vegezzi a deschis lui Victoru Emanuilu porțile Romei, dar regele nostru va intra în cetatea eternă, că ore cându Pipinu și Carolu cel mare, pentru de a aperi pre Pap'a, eara nu pentru de a-lu scote din scaunu.

Stramutarea regimului dela Turinu la Florență este finită mai de totu. Actele și alte aparate de cancelarie s'au transportatu pe 600 vagoane; regele fu mai cel din urma, care parasi Turinulu.

Jurnalele se ocupa încă foarte multu cu evenimentele din Americ'a. Noulu presedinte Johnson într'o cuventare a seadise, ca capii revoluțiunei dela mediadi trebuiesc pedepsiti și tranșiti din pozițiunea lor socială, ca locuitorii remasi credincioși merita a se despăgubi din averile celor desbinați și ca masă a poporului statelor de mediadi trebuie întemplată cu bunătate și crutare, — cuvinte cu atât'a mai considerabile, căci ele cuprind programulu presedintelui pentru cel mai de aproape venitoriu, unu — venitoriu cu atât'a mai sigur, căci comandantii de mediadi se predau unulu câte unulu, astfel încât ministru de resbelu va sa dimita din armata 400,000 feciori. Câtu de multu interesu are Franci'a, a-si cunoșca limpede pozițiunea sea față cu republic'a americano-medinopolitală, se vede între altele și de acolo, ca impoteritul francesu din Washington are instructiune a întreba pre presedintele Johnson, dacă recunoșce ori nu recunoșce imperiulu messicanu? — Dlu de 13/25 Maiu va fi pentru uniunea americană di de jale obstesca pentru mōrtea lui Lincoln. — Despre mōrtea ucigătorului lui Lincoln, Booth, aflăm, ca acel'a ratacindu din locu în locu, s'au aflat în fine în Maryland într'unu bunu la țiera, și simțindu apropierea militiei s'au ascunsu într'o siură, amenințându cu mōrte pre totu cel ce s'aru apropiă de densulu. Soldatii aprinsera siur'a, și Booth nevrendu sa easa nici asiă, a fostu impuscatu mai tocmai prela loculu acest'a prin capu, pre unde puscăse densulu pre Lincoln; sotiu lui, Harrold, a fostu prinsu viu și datu în mână judecătii.

Între Turci'a și Serbi'a este temere, ca va irumpe unu

conflictu nou. Regimulu serbescu spre amintirea emancipărei politice a Serbiei de acum 50 de ani voia sa serbeze unu jubileu și proiectase unu programu corespunzător, ear Pōrt'a a protestatu cu energică contra unei astfel de serbatori, în carea ea vede o demonstrațiune politică.

Nr. 16—3 CONCURSU.

Cu începutulu anului scolastic 186⁵/₆ venitoriu, avendu a se adăuga la cele șapte clase gimnaziale deja înființate în gimnaziulu român de religiunea ortodoxă orientală, și clasă a VIII. și cea din urma spre complinirea întreaga a gimnaziului, se deschide cu acest'a concursu încă pentru doi profesori, fia care cu salariu anualu de câte 800 f. v. a.

Dela concurenți se cere că sa documenteze:

- 1) prin atestatu de botezu, ca este Român de națiune și creștinu gr. orientală de religiune;
- 2) prin atestatu de maturitate, ca a finitu studiile gimnaziale după sistem'a prescrisă de Proiectulu de organizarea gimnaziilor Austriei din 1849;
- 3) prin atestatu academicu, ca a finitu facultatea filosofică în vre-o universitate orecare;
- 4) prin atestatu de conduită dela dregatori'a politică locală, ca aceea i este nereprobăveră.

Se voru preferi însă cari pe lângă acestea voru documenta:

- a) ca a maturisatu cu eminentia;
- b) ca a facutu și colloquie din obiectele de știință, pentru care lu arata indiciile ca s'a înscrisu.

Toate aceste documente concurențele le va trimite cel multu până la 15 Augustu 1865 s. v. adresându-le francate către subscris'a Eforia.

Brasiovu 24 Aprilu 1865.

Eforia școlilor centrale române de legea greco-orientală.

Sirupu albu de peptu

Acest'a se aprobă de mai multe fisicate unu mijlocu pentru ori ce tuse vechia, pentru dorere de peptu, răgușeala de ani, plămâni baloșe, tuse magarască, gusteru în gât, aprinderi în gâtlegiu, guturaia, tuse cu sânge, scuipatura de sânge, nădufu, despre acestea toate lăfăreza cele mai bune rezultate, și se afla mai multe sute de ateste.

Pentru Brasiovu amu datu uniculu Depusetoriu **Dlui S. P. Mailatu** în butelii originale a 1 f. și a 2 f. în argintu (sunatori).

G. A. W. Mayer

Breslau, Prusii'a.

Possessorelui fabricii Dlui G. A. W. Mayer în Breslau, Prusii'a, aflatoriului și singurului fabricant alu adeveratului cam în tota Europ'a pretiutulu Sirupu albu de peptu, i se descoperi o recunoștință frumoșă atingendu fabricatulu seu, de Episcopulu Esc. Sea d. de Deaky unulu în Crestinismulu catolicu înaltu pretiutu arhieru care pōrta titlu a unui secretu consiliaru a pr. S. Pap'a. Carea spre bagarea de sēma în genere, se publică aci.

Subscalitulu adeverezu, ca Sirupulu albu de peptu alu Dlui G. A. W. Mayer din Breslau, luandulu din spetierii Dlui Ant. Pasperger la S. Salvatoru l'amu întrebuintiatu contra unui cataru greu, necontenitatu se și plămâni baloșă, cu cel mai bun rezultat, și după întrebuintare a cătoru-va butelii mi restaură sanatatea pe deplinu, deci lu recomandă fia-cui care patimesce de asemenea bōle, cu cea mai mare asigurare.

Jaurinu, 25 Iuniu 1864.

Sigismundu de Deaky,
Episcopu în Casarapelu și abate
capitulului de Jaurinu.

(18—1.)

Nr. 17—2 ANUNCIU.

Subscrisulu, că nou Viceinspectore alu muntilor Hasdate în comitatulu Turdei, face cunoscutu celor ce pentru dobitocele lor dorescu a esarendă pasiunatu, cumca pasiunatul din muntii prenumiti, 2777. jugere, și adica într'unu locu de 2200. jugere, și celalalte împartite în mai multe locuri se voru da în aenda pe unu anu, sau și pe mai multi. — Doritorii de a esarendă au a se îndreptă prin epistole francate sau personaliter către subscrisulu în Gelou (Gyalu).

Franciscu Soos.

La articolulu meu despre Assoc. tranna Nr. 35 pag. 138 s'a stracuratu din eror de condei două gresie în cifre; deci me rogu sa se îndrepteze: la pag. 138 lin. 41 sa se îndrepte în locu de 2023 f. numai 1023 f. Totu la aceea pag. 138 lin. 46 în locu de 2048 f. sa se îndrepte numai 1048 f. v. a. — I. V. R.

Burs'a din Vienn'a 8/20 Maiu 1865.

Metalicele 5%	71 10	Actiile de creditu	183 40
Imprumutulu nat. 5%	76 15	Argintulu	107
Actiile de banca	802	Galbinulu	5 18